

Leefracht

Koen Lemmens A

P922542 • Afgiftekantoor: 2099 Antwerpen X • Maandelijkse tijdschrift (verschijnt niet in juli en augustus)
Jaargang 38, nr. 8, april 2023 • Afzender: Katholiek Onderwijs Vlaanderen, Guimardstraat 1, 1040 Brussel

MMXXIII

In vertrouwen groeien is:

VASTHOUDEN EN LOSLATEN

Kan er iets ergers zijn dan getuige te zijn van een leven dat eindigt in de grootste vernedering? Dat is het wat Maria meemaakte onder het kruis.

Haar Zoon had verwachtingen gewekt die bleken te eindigen in een volledige nederlaag. De gevestigde machten hadden gewonnen.

Zoals in alles was Maria ook hier een voorbeeld om te volgen. Ondanks het soms moeizame proces dat ze als moeder doormaakte tijdens de gebeurtenissen in zijn leven, werd ze nu uitgedaagd om ook dat te aanvaarden.

Samen met enkele vrouwen en een leerling die trouw bleven tot het einde liet ze haar Zoon los, en aanvaardde wat gebeuren moest.

Vasthouden en loslaten, niet proberen om controle te veroveren tegen de gang van wat gebeurt in. Van bij het begin is Maria nooit een controlefreak geweest. Vanaf haar woorden 'mij geschiede naar uw woord' tot op het einde bleef ze haar vertrouwen bewaren.

Wat een voorbeeld, wat een beloning. Van de verrassing van de aankondiging tot de verrijzenis, was Maria synoniem met vertrouwen.

Groeien als katholieke dialoogschool betekent de weg van een pedagogie van de hoop bewandelen.

Een andere naam daarvoor is een pedagogie van vertrouwen. Opvoeden is cultiveren van vertrouwen. Wegwijzers op die weg zijn: duurzaamheid, gastvrijheid, generositeit, kwetsbaarheid en belofte, rechtvaardigheid, uniciteit in verbondenheid, verbeelding en de eigen inspiratie van je school.

Het zijn tegelijk de toetsstenen van kwaliteitsvol onderwijs. Jezus en Maria mogen je inspiratiebron zijn; zij leefden ze voor.

Vreugde en verbondenheid stralen ze uit. In deze jaargang volgen we de lichtpuntjes naar voluit leven en stralen we vertrouwen uit.

Toen ik even ging kijken,
want nu bleven ze toch wel lang weg,
kwam hij op me af gereden.

Zijn lijfje voorovergebogen,
zijn fietsje slingerde nog een beetje.

Van een klein stipje
naar een steeds groter kind.
Hij zag me nog niet.
Zijn lippen bewogen.

Toen hij dichterbij kwam,
hoorde ik wat hij zei,
wel twintig keer.

Ik kan het!

Die avond in bed
vroeg ik hem hoe het kwam
dat het deze keer wél was gelukt.
Hij lachte: door papa!

Ik knikte, papa is sterk.

Dat ook, zei hij,
maar het kwam door wat hij zei.

Ik wilde niet dat hij mij los liet,
net als bij jou, mama.
Maar hij zei:
als ik jou los laat, dan is dat
omdat ik zéker weet dat jij het kan.

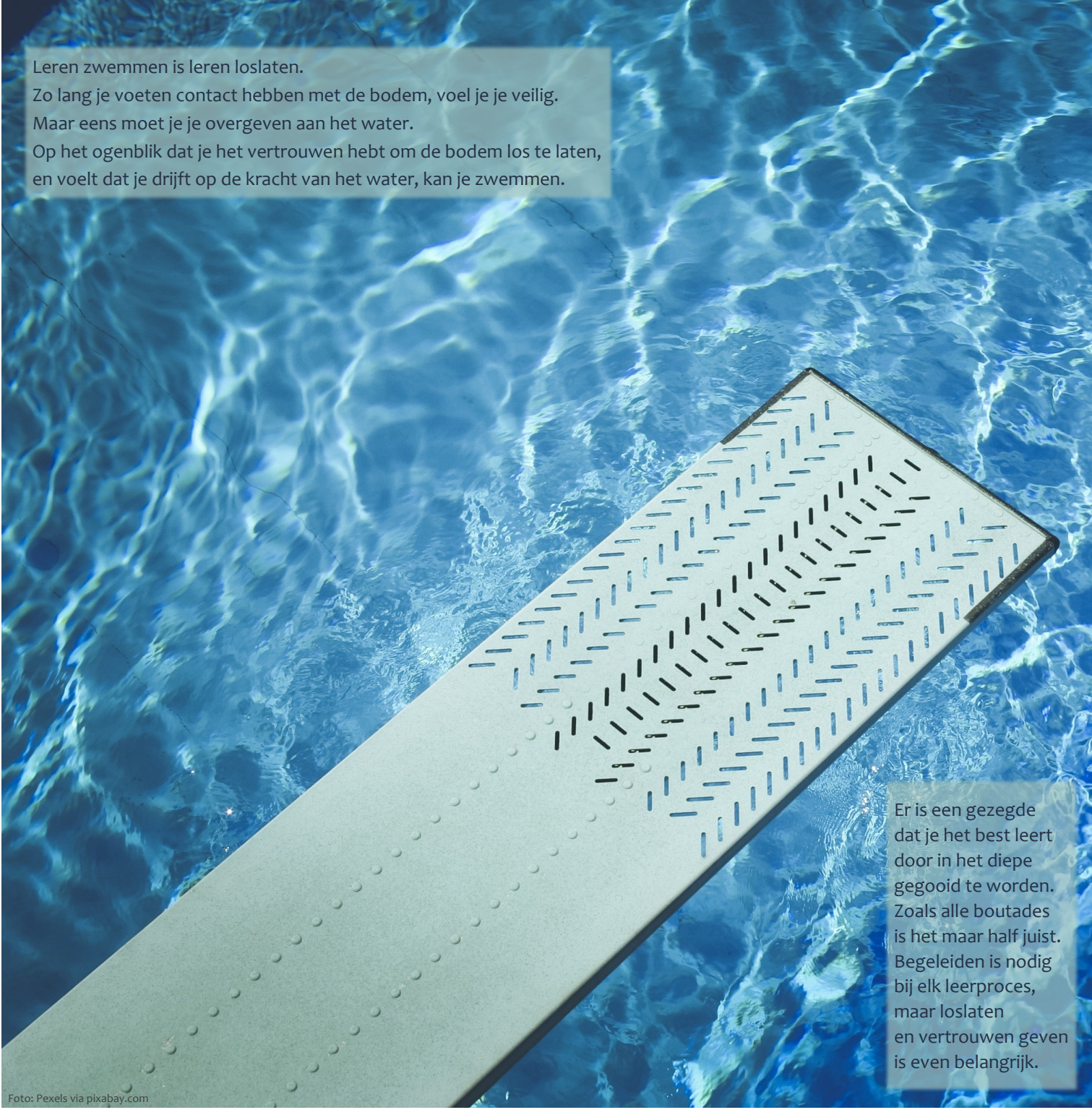
Hij glimlachte gelukzalig.

Hij had gelijk, mama.

Hij liet mij los
en toen voelde ik het ook:
ik kan het!

Hij sliep al toen ik bedacht
dat ik nog veel moet oefenen.

Ruth

Leren zwemmen is leren loslaten.

Zo lang je voeten contact hebben met de bodem, voel je je veilig.

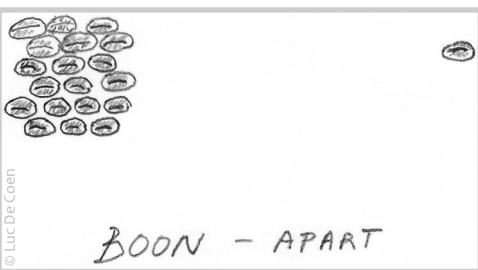
Maar eens moet je je overgeven aan het water.

Op het ogenblik dat je het vertrouwen hebt om de bodem los te laten,
en voelt dat je drijft op de kracht van het water, kan je zwemmen.

Er is een gezegde
dat je het best leert
door in het diepe
gegooid te worden.
Zoals alle boutades
is het maar half juist.
Begeleiden is nodig
bij elk leerproces,
maar loslaten
en vertrouwen geven
is even belangrijk.

Hoe sterk is de eenzame fietser

Als ouder is het een mooi moment dat het kind dat je leert fietsen plots alleen rijdt, zonder dat je het vasthoudt. Vermoedelijk beseft het pas even nadat je het losliet dat het op eigen kracht bezig is. Als je het op dat moment stimuleert kan het in feite fietsen. Al de rest volgt en wordt simpel. Het moment van het loslaten is het kantelpunt geweest.

Eigen wegen banen

De hoofdpersoon in de Top Gun films heeft als bijnaam Maverick. De term komt uit de wereld van de cowboys, en duidt een ongemerkt jong kalf aan, dat nog niet echt tot de kudde behoort. De betekenis schoof op tot een onafhankelijke geest, die weigert te doen zoals de anderen. We kennen allemaal dergelijke mensen. Je kan ze afdoen als vervelende types, of je kan ze vertrouwen geven omdat ze dingen proberen die anderen niet durven of waar de meeste mensen niet aan denken. Ook hier is het een kwestie van vertrouwen geven en er veel voor terugkrijgen.

Ken jij zulke BOON-APART?

Laat het gras maar groeien

Het gezegde dat gras niet groeit door eraan te trekken drukt hetzelfde uit, vertrouwen geven dat het lukt zonder je interventie leidt tot verrassende resultaten. Te veel controle willen behouden leidt tot verkramptheid, loslaten leidt tot succes. Als je te veel knijpt in zand in je hand, glijdt het tussen je vingers. Zoals altijd zijn het dergelijke gezegdes en gemeenplaatsen die een diepe waarheid uitdrukken.

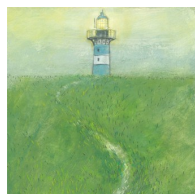
Beetje bij beetje

Een groot gevaar in elke organisatie is de dwang van de schema's en plannen. De vraag naar controle kan ook anders gesteld worden: waar eindigt je verantwoordelijkheid en waar begint die van een ander? Moet je dwingen of niet? Een term die opgang maakt is nudging. Dat betekent mensen op een zachte manier aanzetten om iets te doen. Niet door te dreigen of te verplichten, maar door te overtuigen dat een voorgestelde oplossing de beste is. Nudging blijft echter proberen je zin te krijgen. Echt vertrouwen geven betekent net dat je er kan mee leven dat de oplossing anders is dan wat je voorzien, of zelfs gewild had. Laten gaan, loslaten, is geen nederlaag maar een blijk van vertrouwen.

Loslaten

Soms verplichten de omstandigheden je om los te laten. Mensen die door ziekte of een ongeval plots niet meer kunnen wat vroeger vanzelfsprekend was zijn verplicht om anders met het leven om te gaan. Dat is het moeilijkste van al. Toch kunnen ook dan inzichten en mogelijkheden ontstaan die verrassend zijn, niet in het minst door de manier waarop andere mensen hun liefde tonen om het proces te vergemakkelijken.

Vasthouden wat kan, loslaten wat moet.

Proviand voor onderweg, een verademing voor onderwijsmensen
Maandelijkse inspiratiebron: [pro.katholiekonderwijs.vlaanderen@leeftocht](mailto:pro.katholiekonderwijs.vlaanderen@leeftocht.be)
Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen

Er is getracht alle rechthebbenden op copyright te bereiken;
wie toch een overname zonder voorkennis vaststelt,
wordt verzocht contact op te nemen.

Leeftocht

Jaargang 38
nummer 8

april 2023

v.u. Lieven Boeve

Maria,

leer ons los te laten zoals jij dat kon.
Leer ons om vertrouwen te hebben,
ook als het lijkt dat het nooit meer goed komt.

Leer ons dat loslaten geen nederlaag is,
maar kan leiden tot onverwachte resultaten,
omdat het een uiting is van vertrouwen,
en niet van fatalisme.

Leer ons dat wat we niet verwachten,
of niet voorzien hebben,
ook een kans kan zijn,
zoals jij in je leven zoveel keren
verrast werd door je Zoon.

Leer ons vertrouwen hebben
dat loslaten beter is dan
proberen te veranderen wat
beter was zoals het was.

Leer ons die nederigheid,
om niet te willen doen
maar om te ondergaan,
om niet onze zin te willen krijgen,
maar om ons neer te leggen
bij wat beter is.

Amen.

In een vorig nummer stond een cartoon die Maria afbeeldde als Mater Dolorosa, de moeder die verdriet had. Jezus was als kind een beetje een *maverick*. In de tempel verdween hij zonder zijn ouders te waarschuwen. Als zijn moeder hem wou zien verkoos hij bij zijn volgelingen te blijven.

Maar het moeilijkste moment komt op het einde van Jezus' leven.

'Bij het kruis stonden zijn moeder met haar zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala.' (Johannes 19, 25). Het waren, op een leerling na, de vrouwen uit zijn gevolg die onder het kruis stonden.

Op dat moment beseftte Maria dat ze moest loslaten. Er was geen weg terug. Op dat moment kon ze alleen nog door haar aanwezigheid aangeven dat ze haar Zoon niet in de steek liet. Dingen doen is dikwijls een vorm van trots. Ik heb gedaan wat ik kon, is meer een uiting van zelfverdediging of verantwoording dan een erkenning van de nutteloosheid van actie.

Dat is het moeilijkste aan loslaten, maar ook daar gaf Maria ons het voorbeeld zoals ze altijd gedaan had in het vertrouwen dat ze had in haar Zoon.

Maar na het relaas van wat gebeurde op die vrijdag, volgt die zondag. Maria's vertrouwen is beloond met wat de kern is van ons geloof.

Maria liet los, Jezus verrees. Haar vertrouwen werd beloond zoals ze nooit verwacht had!

De invoering van het vak *Integrale opdrachten* in het leerplan *Sociale en technische wetenschappen* heeft in vele scholen een heel denkproces teweeggebracht.

De doelstellingen van het leerplan moesten bereikt worden door de leerlingen te begeleiden in het vinden van oplossingen, in het zoeken naar informatie, in het presenteren van resultaten.

Voor veel leerkrachten was dat een zoektocht. Hoe weggaan van de oude methodieken van ex-cathedra lesgeven, hoe leerlingen helpen om tot leren te komen?

Methodieken als groepswork, *pair work* en dergelijke zijn meestal verkapte versies van ex-cathedra lesgeven. Het blijft de leraar die bepaalt wat er moet gedaan worden, en hoe.

Bij een integrale opdracht waren het de leerlingen die de invalshoek bepaalden, en kon het resultaat totaal anders zijn dan wat de leraar geconcipieerd had.

Met andere woorden moest de leraar leren om los te laten, om geen antwoorden te geven, maar om vragen te stellen en op weg te zetten.

Wanneer dat geleidelijk aan gebeurde, werden prachtige resultaten bereikt. Het is typisch dat de inspectie het lastig had met het vak. Er waren geen schema's of resultaten vooraf bepaald, en de inspecteurs moesten zich zelf inwerken in de opties die de scholen genomen hadden bij het implementeren van het leerplan.

Iets gelijkaardigs gebeurde met de invoering van het leerplan voor het basisonderwijs *Zin in Leren! Zin in Leven!*

De nieuwe leerplannen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de uitdaging om het gemeenschappelijk funderend leerplan toe te passen en zo de vorming van de leerlingen tot stand te brengen geven veel kansen om tot die manier van leren te komen.

Loslaten en vertrouwen geven.

Toen de wereld werd geconfronteerd met de covid 19 pandemie besloten de meeste regeringen om strenge maatregelen te nemen. Die hielden expliciet en impliciet veel dwang in.

Het was opvallend dat in Zweden dergelijke maatregelen niet genomen werden. Mensen bleven elkaar ontmoeten op terrassen, terwijl in vele andere landen de hele horeca sector gedwongen werd te sluiten.

Het is nog veel opvallender dat Zweden gelijkaardige cijfers van die andere landen heeft wat het aantal slachtoffers van het virus betreft.

Ook dat is een voorbeeld van loslaten en vertrouwen aan het werk. Door vertrouwen te hebben in de bevolking, zonder dwang, bereikte de Zweedse regering dat er een algemene sfeer ontstond waarin de mensen spontaan voorzichtig waren om hun contacten te beperken en zichzelf te beschermen en daardoor de anderen.

Hetzelfde probleem zal zich stellen (en stelt zich) als het erop aan komt om de opwarming van de aarde onder controle te krijgen.

Regeringen blazen dikwijls warm en koud als het over regels gaat. Enerzijds is er een campagne voor verkeersveiligheid die stelt dat je je snelheid niet alleen moet beperken om geen boete te krijgen, maar anderzijds wordt het aantal trajectcontroles drastisch verhoogd en zullen snelheidscamera's meer werken.

Het is zo moeilijk om vertrouwen te hebben en los te laten.